

κατά της νέας γενιάς» είναι αποκαρδιωτικά.

Εξάλλου, σ' αυτές οι ανατροπές αποδίδεται και η αυξανόμενη βία κατά των γυναικών στον επαγγελματικό και στον ιδιωτικό τομέα, αλλά και στην ίδια την οικογένεια και στις σχέσεις των δύο φύλων. Και φυσικά δεν μπορούν να απομονωθούν και οι ευρύτερες αλλαγές που παρατηρούνται στην ίδια τη συγκρότηση των κοινωνιών. Και αυτές αφορούν πρωταρχικά την κρίση στο θεμελιώδη θεσμό της οικογένειας, τον οποίο η ελληνική κοινωνία, αλλά όχι μόνον αυτή, (άρθ. 21, παρ. 1 ελ.Σ.) θεωρεί «θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του έθνους». Στο ίδιο περιλαμβάνονται και βασικές διατάξεις για την προστασία των παιδιών, της μητρότητας κ.ά. . Και όμως βιώνουμε ένα διαρκώς αυξανόμενο αριθμό διάλυσης οικογενειακών σχέσεων με την αύξηση των διαζυγίων και του αριθμού των μονογονεϊκών οικογενειών, με τον μόνο γονέα, κατά κανόνα γυναίκα, ώστε δικαιολογημένα, σοβαροί μελετητές, να καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι «η μονογονεϊκότητα είναι γένους θηλυκού».

Ασφαλώς δεν θα πρέπει να μην αναγνωρίζουμε ότι ιδιαίτερα στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη, μετα-νεωτερική εποχή, η γυναίκα δεν είναι ίδια. Πράγματι οι μεταξύ τους διαφορές με κριτήριο την ηλικία, τη μόρφωση, το κοινωνικό επίπεδο, το αν ζουν σε μεγάλα αστικά κέντρα ή στην περιφέρεια, παίζουν καθοριστικό ρόλο.

Σήμερα, η γυναίκα, παρά την κρίση δεν μπορεί ν' αμφισβητηθεί ότι είναι απελευθερωμένη. Το πλαίσιο της μετα-νεωτερικότητας, που αναφέραμε, είναι αυτό μέσα στο οποίο κινείται η σημερινή απελευθερωμένη γυναίκα. Σ' αυτό το πλαίσιο και η γυναίκα ωθείται στον άκρατο ατομικισμό, όπως τον καλλιεργούν με πάμπολλους τρόπους οι δυνάμεις της αγοράς. Διαμορφώνουν τις «θηλυκές φαλοκράτισες» (Ariel Levy, 2011), θέσεις που άλλωστε διατυπώνονται και στις μετα-φεμινιστικές θεωρίες. Και στις αλλαγές αυτές συντελούν καθοριστικά και όλα σχεδόν τα ΜΜΕ.

Όλες αυτές οι θέσεις που αφορούν τη σημερινή γυναίκα στη μετα-νεωτερική, παγκοσμιοποιημένη εποχή στην Ευρώπη, που πολύ επιγραμματικά εκθέσαμε στα πλαίσια αυτού του άρθρου, διαπιστώνονται από πολλούς μελετητές και έχουν καταγραφεί σε πλήθος σχετικών ερευνών και εργασιών διεθνών συνεδρίων, και όχι μόνο φεμινιστικού προβληματισμού, που η αναζητήσή τους στο διαδίκτυο είναι ευχερής. Ενδεικτικά παραπέμπουμε στην Έκθεση του Ευρωπαϊκού Λόμπυ Γυναικών, του Οκτωβρίου 2012, στην οποία καταγγέλλεται η παραίτηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις πολιτικές που είχε εξαγγείλει για την αναβάθμιση της θέσης της γυναίκας, για την επίτευξη της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων. Και φυσικά στις απόλυτα τεκμηριωμένες θέσεις που διατυπώνονται θα πρέπει να προστεθούν και οι διαπιστώσεις των παγκοσμίων διασκέψεων για τις γυ-

ναίκες, μετά τη μεγάλη διάσκεψη του Πεκίνου του 1995, που αποτέλεσε την πλέον ολοκληρωμένη βάση για τη θέση της γυναίκας στο κόσμο. Διασκέψεις που πραγματοποιήθηκαν για να διαπιστωθεί η πρόοδος σε διεθνές επίπεδο της επίτευξης της αναβάθμισης της θέσης της γυναίκας, σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής ζωής, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που τα κράτη ανέλαβαν με υπογραφή της περίφημης Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων σε Βάρος των Γυναικών, του 1979, τη γνωστή με τα αρχικά του αγγλικού τίτλου της CEDAW. Σύμβαση που η εφαρμογή της εποπτεύεται από τον ίδιο τον ΟΗΕ και που σήμερα, στην εποχή της πολύ-πολιτισμικότητας, που αφορά κυρίως τις πλέον ανεπτυγμένες δυτικές κοινωνίες λόγω των εκατομμυρίων μουσουλμανικών πληθυσμών που ζουν σ' αυτές, είναι υπόθεση όλων των δυτικών κοινωνιών.

Αν και η αφιερωμένη στη γυναίκα Ημέρα της 8ης Μαρτίου, μας φέρνει στη μνήμη οδυνηρές συνθήκες ανισότητας μεταξύ των δύο φύλων, η Ημέρα αυτή δεν έχει χάσει, όπως πολλοί πιστεύουν την αξία της και σήμερα. Δεν είναι μόνο ημέρα πανηγυρισμού για όσα πέτυχε η γυναίκα στο δυτικό κόσμο, αλλά πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι μια Ημέρα που μας επιβάλλει να δούμε την ίδια τη μοίρα αυτού του κόσμου. Και αυτό δεν είναι υπερβολή. Σε όσα επιχειρήματα, που έστω και σε πολύ γενικές γραμμές,

διατυπώσαμε για την ανάγκη αντιμετώπισης των δυσμενών καταστάσεων που αντιμετωπίζουν σήμερα οι γυναίκες, ακόμα και στις πλέον αναπτυγμένες χώρες, προσθέτουμε και τις διαπιστώσεις και τις υποδείξεις των μεγάλων παγκοσμίων διασκέψεων για το πληθυσμιακό, που είναι ένα από τα κρισιμότερα προβλήματα της εποχής μας. Στις διασκέψεις αυτές η αναβάθμιση της θέσης των γυναικών συνδέθηκε με την ίδια την ανάπτυξη των κοινωνιών. Ιδιαίτερα αυτό τονίζεται στην 5η Παγκόσμια Διάσκεψη του Καΐρου του 1994.

Αλλά ας ξαναγυρίσουμε στον αναπτυγμένο δυτικό κόσμο. Ας επιλέξουμε: Θέλουμε άτομα μονάδες, χωρίς διάκριση φύλου, άνδρας - γυναίκα, αδέσμευτα να υπηρετούν τις αξίες της αγοράς και του άκρατου καπιταλισμού, που έβαλε στο περιθώριο όλες τις κοινωνικές κατακτήσεις ή θέλουμε πρόσωπα, δηλ. άτομα που έχουν συναίσθηση των ευθυνών τους στη ζωή και στην κοινωνία. Γιατί η έννοια του προσώπου αναφέρεται σε σχέση με άλλους και αυτή δημιουργεί υποχρεώσεις και ευθύνες. Τώρα που όλα βρίσκονται σε μια εκκρεμότητα και σε μια διαπάλη επικράτησης πρέπει να σκεφθούμε: Πού θα πάμε σαν κοινωνίες; Σε κοινωνίες μονάδων, έρμια των δυνάμεων του κεφαλαίου και της αγοράς, ή σε πρόσωπα, δηλαδή υπεύθυνους πολίτες, που πρέπει να πάρουν την τύχη τη δική τους και των κοινωνιών τους στα χέρια τους;